

ZESZYT INFORMACYJNY

Wolontariat – szansą na pierwsze doświadczenia zawodowe

**Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie
Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej
Warszawa, czerwiec 2016**

Spis treści

1. Dlaczego wolontariat?	3
2. Zostać wolontariuszem	4
2.1. Jak zostać wolontariuszem?.....	5
2.2. Przykładowe prace wykonywane przez wolontariusza	6
2.3. Prawa i obowiązki wolontariusza	7
2.4. Karta Etyczna Wolontariusza	8
3. Zatrudnienie wolontariuszy w Polsce	9
3.1. Obowiązki organizacji wobec wolontariuszy	9
3.2. Porozumienie o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych	10
4. Wolontariat w Polsce i Europie	11
4.1. Sieć Centrów Wolontariatu	11
4.2. Regionalne Centra Wolontariatu w Polsce	12
4.3. PROJEKTOR Wolontariat studencki	13
4.4. Erasmus+ Młodzież	13
5. Aspekty prawne pracy wolontarystycznej	15
5.1. Wyciąg z ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	15
5.2. Wzory dokumentów – Porozumienie o współpracy	19
5.3. Wzory dokumentów – Zaświadczenie.....	21
5.4. Wzory dokumentów – Wypowiedzenie Porozumienia	23
6. Źródła	24

1. Dlaczego wolontariat?

Wolontariat to bezpłatne, świadome i bezinteresowne działanie na rzecz innych, wykraczające poza więzi rodzinno-przyjacielsko-koleżeńskie.

Pracując jako wolontariusz nabywa się m. in. takie cechy jak:

- odpowiedzialność,
- lojalność,
- cierpliwość,
- właściwe podejście do ludzi,
- szacunek dla własnej pracy,
- szacunek dla pracy innych ludzi.

Praktycznie każdy rodzaj pracy może być wykonywany na zasadzie wolontariatu – nie tylko prace bardzo proste, które nie wymagają fachowego, zawodowego przygotowania. Wolontariusz zatem, to nie tylko pomocnik, opiekun, społecznik, lecz także nauczyciel, informatyk, polityk, inżynier, grafik itd. Wolontariat może być świetnym wstępem do kariery zawodowej, oderwaniem od codzienności, sposobem na spełnienie swoich ambicji lub idealną odpowiedzią na potrzebę uczynienia czegoś bezinteresownego dla innych.

Wolontariat daje szansę:

- wykorzystania własnych umiejętności i doświadczeń,
- rozwinięcia zainteresowań,
- zdobycia doświadczenia w nowych dziedzinach,
- uzyskania pierwszych kwalifikacji,
- pożytecznego wykorzystania czasu wolnego,
- wywarcia wpływu na zmiany społeczne,
- zawarcia przyjaźni,
- zaangażowania się.

Wolontariat daje poczucie, że jest się potrzebnym innym ludziom. (...) Ale tak naprawdę jest to coś więcej – to zaangażowanie i odpowiedzialność. (Janina Ochojska, Gazeta Wyborcza, 10 grudnia 2001 r.)

2. Zostać wolontariuszem

Dawniej Wolontariusz – (łac. voluntarius – dobrowolny, ochotniczy) oznaczał ochotnika w wojsku, jak również praktykanta pracującego bez wynagrodzenia dla nauczania się zawodu.

Aktualnie obowiązująca ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1339) definiuje **Wolontariusza** jako osobę, która ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na zasadach określonych w ustawie.

Wolontariusze działają wszędzie tam, gdzie jest to potrzebne i to nie tylko w obszarze pomocy społecznej, lecz w każdej dziedzinie życia społecznego i środowiska naturalnego. W związku z tym, że wolontariusze postrzegani są przede wszystkim jako pomocnicy bądź asystenci, zajęcia im powierzane są z reguły wzorowane na rodzajach prac wykonywanych przez opłacanych pracowników. Można jednak powierzyć im również zajęcia, które nigdy nie przerodziłyby się w pracę na pełny etat, nigdy nie byłyby opłacane, bez względu na to, jak bardzo okazałyby się przydatne w realizacji całego programu.

Każdy, kto działa świadomie na rzecz innych, ma prawo zostać wolontariuszem, bez względu na:

- wiek, choć **osoby niepełnoletnie**, chcące zostać wolontariuszami, muszą mieć na to pisemną zgodę rodziców lub opiekunów prawnych,
- płeć,
- rasę,
- narodowość,
- wyznanie,
- przekonania polityczne,
- status majątkowy,
- wykształcenie,
- stan zdrowia.

Wolontariuszem można być:

- w organizacjach pozarządowych – stowarzyszeniach, fundacjach, zarówno w kraju, jak i za granicą,
- w instytucjach administracji publicznej – ministerstwach, urzędach miejskich,

- jednostkach organizacyjnych podlegających organom administracji publicznej – np. szkołach, przedszkolach, domach kultury, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, szpitalach, ośrodkach pomocy społecznej, powiatowych centrach pomocy rodzinie,
- w organizacjach kościelnych, partiach politycznych, związkach zawodowych i organizacjach pracodawców, klubach sportowych, policji i innych.

Z wolontariuszami nie mogą współpracować firmy prowadzące działalność gospodarczą.

Praca wolontariusza – w zależności od powierzonego zadania – **może mieć charakter:**

- pracy indywidualnej,
- pracy grupowej.

Świadczenia wolontariuszy mogą być wykonywane:

- długoterminowo – jest to wówczas tzw. wolontariat stały, np. pomoc przy opiece nad dziećmi z domu dziecka w ustalonych dniach i godzinach,
- krótkoterminowo – jest to wówczas tzw. wolontariat akcyjny, np. pomoc przy zbieraniu funduszy na chore dzieci.

2.1. Jak zostać wolontariuszem?

Z pracy ochotników korzysta większość organizacji pozarządowych. Decydując się na pracę wolontarystyczną należy wziąć pod uwagę przede wszystkim:

- swoje zainteresowania,
- zdobytą wiedzę i umiejętności,
- ilość wolnego czasu,
- miejsce zamieszkania.

Aby zostać wolontariuszem można wybrać wiele dróg, najpopularniejsze to:

- **Zgłoszenie się do Centrum Wolontariatu** – Centra Wolontariatu zajmują się pośrednictwem między osobami chcącymi zająć się wolontariatem, a osobami i organizacjami poszukującymi pomocy. Bliższych informacji o centrach wolontariatu funkcjonujących na terenie kraju można uzyskać dzwoniąc pod numer bezpłatnej infolinii **0 800 300 594**. Ponadto na stronie bezpłatnego serwisu ofert wolontariackich **www.mojwolontariat.pl** zarejestrowani użytkownicy mają możliwość przedstawiania swoich ofert, wyszukiwania ciekawych propozycji,

komunikowania się między sobą, otrzymywania automatycznych powiadomień o nowych ofertach. Strona jest uatrakcyjniona o rejestr akcji społecznej, który daje każdemu możliwość zorganizowania własnych inicjatyw społecznych.

- **Wyszukiwanie organizacji w internetowej bazie organizacji pozarządowych i instytucji publicznych** – baza www.bazy.ngo.pl administrowana jest przez Stowarzyszenie Klon/Jawor i zawiera stale uaktualniane informacje o ponad 100 tys. organizacjach w Polsce. Oprócz danych teledadresowych, znaleźć w niej można również informacje na temat historii, misji oraz prowadzonych przez poszczególne organizacje działań.
- **Szukanie ofert pracy wolontariackiej w prasie, na tablicach ogłoszeń.**
- **Szukanie ofert pracy wolontariackiej poprzez znajomych, rodzinę, pracowników samorządu lokalnego lub pomocy społecznej albo księdza.** Wielu wolontariuszy dowiaduje się o organizacjach pozarządowych właśnie w taki sposób.
- **Nawiązanie kontaktu telefonicznego z organizacją, kontakt poprzez pocztę elektroniczną lub po prostu wizyta osobista w celu zapytania o możliwość pracy** – w przypadku chęci podjęcia pracy w określonej organizacji.

Wolontariusz pracujący w organizacji pozarządowej ma prawa i obowiązki, może otrzymywać określone świadczenia oraz zwrot kosztów poniesionych w związku z pracą.

2.2. Przykładowe prace wykonywane przez wolontariusza

Praktycznie każdy rodzaj pracy może być wykonywany na zasadzie wolontariatu. W ramach świadczeń na rzecz organizacji wolontariusz może wykonywać m.in.:

- prace administracyjno-biurowe, np. pomoc w archiwach i muzeach, obsługa, przygotowywanie konferencji oraz festynów, prowadzenie korespondencji, rozmów telefonicznych,
- opiekę nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, np. prowadzenie zajęć w świetlicach środowiskowych, dyżury nocne w szpitalach, hospicjach,
- inne prace, np. prace remontowe, nauka języków obcych, udzielenie porad prawnych, tłumaczenia.

W każdym indywidualnym przypadku rodzaj i zakres wykonywanych prac zależy od potrzeb organizacji, placówek, ich podopiecznych oraz umiejętności wolontariusza.

2.3. Prawa i obowiązki wolontariusza

Wolontariusz ma prawo do:

- informacji o odpowiedzialności związanej z wykonaniem danej pracy,
- informacji o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanym z wykonywanymi świadczeniami oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniem,
- zabezpieczenia przed jakimkolwiek ryzykiem związanym z wykonywaniem powierzonej mu pracy,
- świadczeń zdrowotnych,
- ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków jeśli wykonuje świadczenia przez okres nie dłuższy niż 30 dni oraz jeśli porozumienie dotyczy świadczeń wykonywanych na terytorium innego państwa, na obszarze którego trwa konflikt zbrojny, wystąpiła klęska żywiołowa lub katastrofa naturalna,
- pisemnego potwierdzenia treści porozumienia (powinno ono zawierać informacje w jaki sposób, w jakim zakresie i czasie będzie świadczona pomoc oraz dawać możliwość jego rozwiązania),
- zaświadczenia o wykonywaniu świadczeń,
- odszkodowania z tytułu wypadku przy wykonywaniu pracy,
- świadczeń i pokrycia kosztów ogólnie przyjętych na podstawie umowy międzynarodowej wiążącej Rzeczpospolitą Polską, gdy wykonuje działania na terytorium innego państwa.

Wolontariusz jest zobowiązany do:

- ponoszenia odpowiedzialności za swoje czyny, w czasie wypełniania powierzonego mu zadania,
- pełnego zaangażowania w zadanie, które otrzymał do wykonania,
- odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z nienależytego wykonywania świadczenia,
- przestrzegania kodeksu etycznego związanego z wykonywaną pracą.

2.4. Karta Etyczna Wolontariusza

Nieformalnym kodeksem postępowania wolontarystycznego, wyznaczającym zasady i normy, którymi każdy wolontariusz powinien się kierować w swojej pracy jest Karta etyczna wolontariusza.

Karta etyczna wolontariusza

- Będę wypełniał wszystkie zadania związane z przyjętą rolą.
- Nie będę składał obietnic, których nie jestem w stanie spełnić.
- W przypadku niemożności wywiązania się ze zobowiązań, poinformuję o tym koordynatora pracy wolontariuszy.
- Zachowam dyskrecję w sprawach prywatnych, będę unikać zachowań, które mogą być niewłaściwie rozumiane.
- Będę otwarty na nowe pomysły i sposoby działania.
- Wykorzystam szansę poznania i nauczenia się nowych rzeczy od innych osób.
- Nie będę krytykować rzeczy, których nie rozumiem.
- Będę działać w zespole.
- Będę osobą, na której można polegać.
- Będę pracować lepiej i z większą satysfakcją, wykonując to, czego się ode mnie oczekuje.
- Będę chętnie uczyć się. Wiem, że nauka jest nieodłączną częścią każdej dobrze wykonywanej pracy.
- Będę uczestniczyć w obowiązkowych spotkaniach.
- Postaram się być bardzo dobrym wolontariuszem.

źródło:<http://wolontariat.net.pl/zostan-wolontariuszem/karta-etyczna-wolontariusza/>

3. Zatrudnienie wolontariuszy w Polsce

3.1. Obowiązki organizacji wobec wolontariuszy

Organizacja korzystająca ze świadczeń wolontariusza ma obowiązek:

- zapewnić odpowiednie środki ochrony indywidualnej uzależnione od rodzaju świadczeń i zagrożeń związanych z ich wykonywaniem (odzież ochronna, szczepienia),
- poinformować wolontariusza o przysługujących prawach i ciążących obowiązkach oraz zapewnić dostępność tych informacji,
- poinformować wolontariusza o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanym z wykonywanymi świadczeniami oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami,
- zapewnić higieniczne i bezpieczne warunki pracy,
- pokrywać koszty podróży służbowych i diet wolontariuszy,
- ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków jeśli wykonuje świadczenia przez okres nie dłuższy niż 30 dni oraz jeśli porozumienie dotyczy świadczeń wykonywanych na terytorium innego państwa, na obszarze którego trwa konflikt zbrojny, wystąpiła klęska żywiołowa lub katastrofa naturalna,
- świadczeń i pokrycia kosztów ogólnie przyjętych na podstawie umowy międzynarodowej wiążącej Rzeczpospolitą Polską, gdy wykonuje działania na terytorium innego państwa.

Jeżeli porozumienie z wolontariuszem zawierane jest na okres dłuższy niż 30 dni, nie ma obowiązku wykupu ubezpieczenia NW dla wolontariusza, ponieważ zostaje on objęty ochroną ubezpieczeniową gwarantowaną przez państwo (ZUS), od pierwszego dnia wykonywania świadczeń.

Na żądanie wolontariusza korzystający z jego świadczeń ma obowiązek wydać **pisemne zaświadczenie o wykonywaniu świadczeń przez wolontariusza** oraz opinię na temat jego pracy.

Warto dokumentować udział w różnego rodzaju akcjach wolontariackich, ponieważ w ten sposób również można zaprezentować przyszłemu pracodawcy zdobyte w tym czasie praktyczne umiejętności.

Organizacja korzystająca z wolontariusza może:

- pokrywać dodatkowe koszty związane z wykonywaną przez wolontariusza pracą (koszt dojazdów „do pracy”, rozmów telefonicznych, które wolontariusz wykonywał ze swojego telefonu, w związku z realizacją zadania),
- pokrywać koszty szkoleń wolontariusza, które pomocne mu będą w dalszej działalności jako wolontariusza na rzecz organizacji,
- zapewnić ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej.

3.2. Porozumienie o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych

Współpraca wolontariusza i organizacji korzystającej powinna zostać sformalizowana poprzez umowę – „Porozumienie o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych”.

Porozumienie to powinno określać:

- zakres prac,
- sposób ich wykonywania,
- czas współpracy,
- zakres odpowiedzialności wolontariusza,
- zobowiązania korzystającego wobec wolontariusza,
- warunki rozwiązania porozumienia.

Umowa taka może mieć charakter ustny lub pisemny. Jeżeli porozumienie zawierane będzie na okres krótszy niż 30 dni, nie ma obowiązku potwierdzania go w formie pisemnej. Jest to jednak konieczne na wyraźne żądanie wolontariusza. Obowiązkowo porozumienie takie musi być sporządzone na piśmie, gdy okres pracy wolontariusza przekracza 30 dni.

4. Wolontariat w Polsce i Europie

4.1. Sieć Centrów Wolontariatu

Działalność Centrów Wolontariatu zapoczątkowało powstanie w październiku 1993 roku Centrum Wolontariatu w Warszawie, był to pilotażowy program Fundacji BORIS. Od 1995 roku podobne placówki rozpoczynały działalność w innych miejscach w Polsce. Obecnie regionalne i lokalne centra wolontariatu skupione są w Sieci Centrów Wolontariatu.

Sieć Centrów Wolontariatu jest największą w Polsce organizacją zajmującą się rekrutowaniem ludzi do pracy wolontariackiej. Jest to „skrzynka kontaktowa” między tymi, którzy chcą być wolontariuszami, a odbiorcami ich usług. Na stronie Centrów Wolontariatu www.wolontariat.org.pl znajduje się odnośnik do internetowego pośrednictwa wolontariatu, przy pomocy którego można znaleźć placówkę poszukującą wolontariuszy.

Centra Wolontariatu prowadzą działalność polegającą na promocji bezinteresownej pomocy innym, szkoleniu wolontariuszy i współpracujących z nimi organizacji. Celem działania Centrów jest także uwrażliwienie mieszkańców społeczności lokalnych na potrzeby innych, wyzwolenie ich chęci do działania, jak również kreowanie postaw obywatelskiej odpowiedzialności i poszanowania zasad demokracji. Centrum dąży do przełamania negatywnego stereotypu pracy ochotnika i pracy społecznej.

Wszystkie Sieciowe Centra Wolontariatu działają w oparciu o przyjęte standardy działań, którymi są:

- prowadzenie pośrednictwa dla wolontariuszy – Centra gromadzą informacje o osobach chcących pracować na rzecz innych oraz o organizacjach i instytucjach potrzebujących wolontariuszy,
- promocja idei wolontariatu wśród instytucji państwowych, organizacji pozarządowych w środkach masowego przekazu oraz w środowiskach biznesu,
- realizacja programów wolontarystycznych w różnych obszarach życia społecznego np. w szkołach, szpitalach, ośrodkach pomocy społecznej,
- organizacja i prowadzenie szkoleń przygotowujących wolontariuszy i organizacje do wzajemnej współpracy,
- pomoc w tworzeniu lokalnych biur wolontariatu,
- udzielanie konsultacji i porad w zakresie tworzenia programów wolontarystycznych oraz współpracy z wolontariuszami.

4.2. Regionalne Centra Wolontariatu w Polsce

Regionalne Centrum Wolontariatu w Elblągu

82-300 Elbląg
ul. Związku Jaszczurczego 17 p. 26

tel. 55 235 18 85
e-mail: elblag@wolontariat.org.pl
www.wolontariat.elblag.pl

Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku

80-863 Gdańsk
Plac Solidarności 1/ 3.35

tel. 58 772 42 18
e-mail: gdansk@wolontariat.org.pl
www.kiwi.org.pl

Regionalne Centrum Wolontariatu w Katowicach

40-009 Katowice
ul. Warszawska 19

tel. 502 771 669
e-mail: katowice@wolontariat.org.pl
www.strefa-wolontariat.pl

Regionalne Centrum Wolontariatu w Kielcach

25-370 Kielce
ul. Żeromskiego 36

tel. 41 362 14 12
e-mail: kontakt@centrumwolontariatu.eu
www.centrumwolontariatu.eu

Stowarzyszenie Regionalne Centrum Wolontariatu w Krakowie

30-503 Kraków
ul. Krasickiego 18, I piętro

tel. 12 412 15 24
e-mail: krakow@wolontariat.org.pl
www.wolontariat.org.pl/krakow

Regionalne Centrum Wolontariatu w Lublinie

20-113 Lublin
ul. Jezuicka 4

tel. 81 534 26 52
e-mail: lublin@wolontariat.org.pl

Regionalne Centrum Wolontariatu w Łodzi

90-408 Łódź
ul. Próchnika 7 (I piętro)

tel. 513 102 508
e-mail: kontakt@centerko.org
www.centerko.org

Regionalne Centrum Wolontariatu w Słupsku

76-200 Słupsk
ul. Sienkiewicza 7/25

tel. 59 840 13 70
e-mail: slupsk@wolontariat.org.pl
www.wolontariat.slupsk.pl

Regionalne Centrum Wolontariatu w Szczecinie

70-206 Szczecin
ul. Dworcowa 19 lok. 205

tel. 91 450 11 46
e-mail: biuro@polites.org.pl
www.polites.org.pl

Regionalne Centrum Wolontariatu w Warszawie

00-151 Warszawa
ul. Nowolipki 9b

tel. 22 635 27 73, 800 300 594
e-mail: posrednictwo@wolontariat.org.pl
www.wolontariat.waw.pl

Sieć Centrów Wolontariatu

Sieć Centrów Wolontariatu

tel. 800 300 594
www.wolontariat.org.pl

4.3. PROJEKTOR Wolontariat studencki

PROJEKTOR Wolontariat studencki – to program, który ma na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży mieszkającej na wsi i w małych miastach. W ramach programu grupy studentów-wolontariuszy (2-3 osoby) realizują przygotowane przez siebie projekty rozwijające wiedzę, umiejętności oraz zainteresowania dzieci i młodzieży.

Do programu mogą zgłaszać się studenci i absolwenci (jeśli od ukończenie studiów nie minął rok), którzy w czasie wolnym od zajęć, w trakcie roku szkolnego, wakacji oraz ferii mogą wyjechać na kilka lub kilkanaście dni do szkoły w małym mieście lub wiosce i przeprowadzać zajęcia z dziećmi. Tematyka zajęć jest dowolna od historii przedstawionej „na wesoło” lub w formie poważnej, przez matematykę, chemię czy fizykę. Można przeprowadzać zajęcia językowe, psychologiczne czy nawet lekcje tańca. Studenci sami wybierają metody i sposób prowadzenia zajęć. Warunek jest tylko jeden – uczestnictwo w tych zajęciach powinno dać młodzieży szansę rozwoju zainteresowań i pasji.

W dotychczasowych edycjach programu od 2003 roku w całej Polsce przeprowadzono ponad 25 tysięcy projektów edukacyjnych w 2000 szkół, z udziałem ponad dziesięciu tysięcy studentów-wolontariuszy.

Dodatkowe informacje na temat programu dostępne są na stronach Fundacji Rozwoju Wolontariatu www.frw.org.pl oraz stronie projektu www.projektor.org.pl, a także pod numerem bezpłatnej infolinii **0 800 444 131**.

4.4. Erasmus+ Młodzież

Erasmus+ Młodzież to sektor realizujący działania programu Erasmus+ skierowane do młodzieży, osób z nią pracujących oraz organizacji działających na jej rzecz, a także do firm i instytucji mogących mieć wpływ na rozwój edukacji pozaformalnej. Kontynuuje tradycje programu „Młodzież w działaniu”, realizowanego w latach 2007-2013. Podstawą działań podejmowanych w ramach tego sektora jest edukacja pozaformalna, czyli to czego uczy się młody człowiek w czasie wolnym od obowiązkowej nauki np. poprzez wolontariat europejski.

Młodzi wolontariusze mają możliwość uczestniczenia w codziennej pracy organizacji, zajmując się informacją i polityką młodzieżową, rozwojem osobistym i społeczno-oświatowym osób młodych, aktywnością obywatelską, opieką społeczną, integracją osób defaworyzowanych, środowiskiem, programami w zakresie edukacji pozaformalnej, umiejętnością korzystania mediów, kulturą i kreatywnością, współpracą na rzecz rozwoju itp.

Wolontariuszem w ramach programu Erasmus+ Młodzież może zostać osoba w wieku 17-30 lat. Wolontariat w innym kraju może trwać od 2 do 12 miesięcy.

Aby wziąć udział w programie trzeba:

- znaleźć organizację wysyłającą lub goszczącą np. poprzez bazę EVS Databases www.europa.eu/youth/evs_database,
- zgłosić się do projektu danej organizacji,
- wyjechać na wolontariat.

Organizacje uczestniczące są odpowiedzialne za:

- zapewnienie utrzymania, zakwaterowania i lokalnego transportu wolontariuszy,
- planowanie zadań i działań dla wolontariuszy, które są zgodne z jakościowymi zasadami wolontariatu europejskiego, jak opisano w Karcie wolontariatu europejskiego,
- zapewnienie wolontariuszom bieżącego wsparcia w zakresie wykonywanych zadań, wsparcia językowego, osobistego i administracyjnego w trakcie całego okresu trwania działania.

Udział wolontariuszy w działaniu w ramach wolontariatu europejskiego musi być dla nich nieodpłatny, z wyjątkiem ewentualnego wkładu w koszty podróży (jeżeli dofinansowanie w ramach programu Erasmus+ nie pokrywa w pełni tych kosztów) i kosztów dodatkowych niepowiązanych z realizacją działania. Podstawowe koszty udziału wolontariuszy w działaniu w ramach wolontariatu europejskiego pokrywa się z dofinansowania w ramach programu Erasmus+ lub z innych środków przeznaczonych przez organizacje uczestniczące.

Dodatkowe informacje na temat programu dostępne są na stronie internetowej www.erasmusplus.org.pl zakładka „Młodzież”, gdzie trzeba wybrać informacje zamieszczone w ramce „Akcja1 – Mobilność”. Dane kontaktowe do osób odpowiedzialnych za wolontariat europejski:

- Urszula Buchowicz tel. 22 46 31 421, e-mail: ubuchowicz@frse.org.pl
- Aleksandra Kania tel. 22 46 31 425, e-mail: akania@frse.org.pl
- Melania Miskiewicz tel. 22 46 31 422, e-mail: mmiskiewicz@frse.org.pl

5. Aspekty prawne pracy wolontarystycznej

5.1. Wyciąg z ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Ustawa
z dnia 24 kwietnia 2003 r.
o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
(Dz. U. z 2015 r. poz. 1339)

DZIAŁ III
Wolontariat

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 42. 1. Wolontariusze mogą wykonywać, na zasadach określonych w niniejszym rozdziale, świadczenia na rzecz:

- 1) organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 w zakresie ich działalności statutowej, w szczególności w zakresie działalności pożytku publicznego, z wyłączeniem prowadzonej przez nie działalności gospodarczej,
- 2) organów administracji publicznej, z wyłączeniem prowadzonej przez nie działalności gospodarczej,
- 3) jednostek organizacyjnych podległych organom administracji publicznej lub nadzorowanych przez te organy, z wyłączeniem prowadzonej przez te jednostki działalności gospodarczej,
- 4) podmiotów leczniczych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej w zakresie wykonywanej przez nie działalności leczniczej – zwanych dalej "korzystającymi".

2. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio do wolontariuszy wykonujących na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej świadczenia na rzecz organizacji międzynarodowych, jeżeli postanowienia umów międzynarodowych nie stanowią inaczej.

3. Członek stowarzyszenia może również wykonywać świadczenia, jako wolontariusz, na rzecz stowarzyszenia, którego jest członkiem.

Art. 43. Wolontariusz powinien posiadać kwalifikacje i spełniać wymagania odpowiednie do rodzaju i zakresu wykonywanych świadczeń, jeżeli obowiązek posiadania takich kwalifikacji i spełniania stosownych wymagań wynika z odrębnych przepisów.

Art. 44. 1. Świadczenia wolontariuszy są wykonywane w zakresie, w sposób i w czasie określonych w porozumieniu z korzystającym. Porozumienie powinno zawierać postanowienie o możliwości jego rozwiązania.

2. Na żądanie wolontariusza korzystający jest obowiązany potwierdzić na piśmie treść porozumienia, o którym mowa w ust. 1, a także wydać pisemne zaświadczenie o wykonaniu świadczeń przez wolontariusza, w tym o zakresie wykonywanych świadczeń.

3. Na prośbę wolontariusza korzystający może przedłożyć pisemną opinię o wykonaniu świadczeń przez wolontariusza.

4. Jeżeli świadczenie wolontariusza wykonywane jest przez okres dłuższy niż 30 dni, porozumienie powinno być sporządzone na piśmie.

5. Do porozumień zawieranych między korzystającym a wolontariuszem w zakresie nieuregulowanym niniejszą ustawą stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny.

Rozdział 2

Przepisy szczególne

Art. 45. 1. Korzystający ma obowiązek:

- 1) informować wolontariusza o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanym z wykonywanymi świadczeniami oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami;
- 2) zapewnić wolontariuszowi, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach, bezpieczne i higieniczne warunki wykonywania przez niego świadczeń, w tym - w zależności od rodzaju świadczeń i zagrożeń związanych z ich wykonywaniem - odpowiednie środki ochrony indywidualnej;
- 3) pokrywać, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach, koszty podróży służbowych i diet.

2. Korzystający może pokrywać, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach, także inne niezbędne koszty ponoszone przez wolontariusza, związane z wykonywaniem świadczeń na rzecz korzystającego.

3. Korzystający może pokrywać koszty szkoleń wolontariuszy w zakresie wykonywanych przez nich świadczeń określonych w porozumieniu, o którym mowa w art. 44 ust. 1.

4. Wolontariusz może, w formie pisemnej pod rygorem nieważności, zwolnić korzystającego w całości lub w części z obowiązków wymienionych w ust. 1 pkt 3.

Art. 46. 1. Wolontariuszowi mogą przysługiwać świadczenia zdrowotne na zasadach przewidzianych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

2. Wolontariuszowi przysługuje zaopatrzenie z tytułu wypadku przy wykonywaniu świadczeń, o których mowa w art. 42, na podstawie odrębnych przepisów, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Wolontariuszowi, który wykonuje świadczenia przez okres nie dłuższy niż 30 dni, korzystający zobowiązany jest zapewnić ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków.

4. Jeżeli porozumienie zawarte między korzystającym a wolontariuszem dotyczy delegowania wolontariusza do wykonywania świadczeń na terytorium innego państwa, na obszarze którego trwa konflikt zbrojny, wystąpiła klęska żywiołowa lub katastrofa naturalna, korzystający jest obowiązany zapewnić wolontariuszowi ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków oraz ubezpieczenie kosztów leczenia podczas pobytu za granicą, jeżeli kosztów tych nie pokrywa się z innego tytułu, w szczególności na podstawie przepisów o koordynacji, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Przepisu ust. 2 i 3 nie stosuje się.

5. Jeżeli delegowanie wolontariusza do wykonywania świadczeń na terytorium innego państwa ma miejsce w warunkach innych niż wskazane w ust. 4, korzystający może zapewnić wolontariuszowi ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków oraz ubezpieczenie kosztów leczenia podczas pobytu za granicą, jeżeli kosztów tych nie pokrywa się z innego tytułu, w szczególności na podstawie przepisów o koordynacji, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Przepisu ust. 2 nie stosuje się.

6. Korzystający może zapewnić wolontariuszowi ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej, w zakresie wykonywanych świadczeń.

Art. 47. Korzystający ma obowiązek poinformować wolontariusza o przysługujących mu prawach i ciężących obowiązkach oraz zapewnić dostępność tych informacji.

Art. 48. Jeżeli porozumienie zawarte między korzystającym, o którym mowa w art. 42 ust. 1 pkt 2 i 3, a wolontariuszem dotyczy wydelegowania wolontariusza w celu wykonywania przez niego świadczeń na terytorium innego państwa, na podstawie umowy międzynarodowej wiążącej Rzeczpospolitą Polską, wolontariuszowi przysługuje prawo do świadczeń i pokrycia kosztów ogólnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej.

Art. 49. Wydatki na cele, o których mowa w art. 45 ust. 1 i 3 oraz w art. 46 ust. 3 i 6 stanowią:

- 1) koszty prowadzenia działalności statutowej organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 jako korzystających;
- 2) koszty korzystających, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 2 i 3.

Art. 50. Wartość świadczenia wolontariusza nie stanowi darowizny na rzecz korzystającego w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego oraz przepisów podatkowych.

Art. 50a. Rada Ministrów, na podstawie informacji uzyskanych od organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego, przedstawia co dwa lata Sejmowi i Senatowi Rzeczypospolitej Polskiej, sprawozdanie ze stosowania ustawy w terminie do dnia 30 września roku następującego po upływie okresu sprawozdawczego.

Art. 50b. 1. Kto, działając w imieniu organizacji pozarządowej, podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 lub innych podmiotów, które nie są organizacjami pożytku publicznego, informuje organ administracji publicznej, osobę fizyczną lub prawną, że organizacja lub podmiot status taki posiada, podlega karze grzywny.

2. Orzekanie w sprawach, o których mowa w ust. 1, następuje w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz.395, z późn. zm.).

Art. 50c. 1. Kto, działając w imieniu organizacji pożytku publicznego, która została uwzględniona w wykazie, o którym mowa w art. 27a, wzywa do przekazania lub przekazuje środki finansowe pochodzące z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz organizacji pożytku publicznego, która nie została uwzględniona w tym wykazie, podlega karze grzywny.

2. Kto, działając w imieniu organizacji pożytku publicznego, która nie została uwzględniona w wykazie, o którym mowa w art. 27a, wzywa do przekazania środków finansowych pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych za pośrednictwem organizacji pożytku publicznego, która została uwzględniona w tym wykazie, podlega karze grzywny.

Art. 50d. Kto, prowadząc promocję 1% podatku dochodowego od osób fizycznych, nie wypełnia obowiązku przekazywania informacji, o której mowa w art. 27c, podlega karze grzywny.

Art. 50e. Orzekanie w sprawach, o których mowa w art. 50b-50d, następuje w trybie określonym w ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz. 395, z późn. zm.).

Art. 51. Pierwsza kadencja Rady, o której mowa w art. 35 ust. 1, trwa 2 lata.

Art. 52. Rada Ministrów przedstawi Sejmowi i Senatowi Rzeczypospolitej Polskiej w terminie do dnia 30 czerwca 2005 r. sprawozdanie z działania ustawy za okres od dnia jej wejścia w życie do dnia 31 grudnia 2004 r.

5.2. Wzory dokumentów – Porozumienie o współpracy

Porozumienie o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych

Zawarte w dniu ..... w ....., pomiędzy:

.....
(nazwa i dane adresowe organizacji lub instytucji)
reprezentowanym przez .....

zwanym w dalszej części **Korzystającym**, a

.....
(imię, nazwisko, data urodzenia, adres zamieszkania)

zwanym dalej **Wolontariuszem**.

Strony zawierają porozumienie następującej treści:

1. **Korzystający i Wolontariusz** zawierają porozumienie o współpracy w zakresie:
  - .....
2. **Wolontariusz** zobowiązuje się wykonać w ramach porozumienia następujące świadczenia:
  - .....
  - .....
3. Rozpoczęcie wykonania świadczeń Strony ustalają na dzień ....., a zakończenie do dnia .....
4. Strony zgodnie ustalają, że porozumienie niniejsze obejmuje świadczenie o charakterze wolontarystycznym, które ma charakter bezpłatny.
5. **Korzystający** poinformował **wolontariusza** o zasadach bezpiecznego i higienicznego wykonywania świadczeń oraz takie warunki zapewnia.
6. (OPCJA) **Korzystający** zobowiązuje się zwrócić **wolontariuszowi** koszty, które ten poniósł w zakresie wykonywanych świadczeń, w szczególności:
  - .....
  - .....
7. (OPCJA) **Wolontariusz** zwalnia **Korzystającego** z obowiązku pokrywania, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach, koszty podróży służbowych i diet.
8. **Wolontariuszowi** przysługuje zaopatrzenie z tytułu wypadku przy wykonywaniu świadczenia wymienionego w pkt. 2 Porozumienia, na zasadach wynikających z odrębnych przepisów.

9. **Wolontariusz** zobowiązuje się wykonać świadczenia osobiście.
10. **Wolontariusz** zobowiązuje się do zachowania w tajemnicy wszelkich informacji w zakresie wykonywanego porozumienia.
11. **Wolontariusz** został poinformowany o przysługujących mu prawach i obowiązkach.
12. Porozumienie może być wypowiedziane przez każdą ze Stron w terminie 5 dni.
13. W sprawach nie uregulowanych porozumieniem zastosowanie ma Kodeks Cywilny oraz Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
14. Wszelkie zmiany w treści porozumienia wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności.
15. Porozumienie sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

.....
Korzystający

.....
Wolontariusz

źródło: www.wolontariat.org.pl

5.3. Wzory dokumentów – Zaświadczenie

Zaświadczenie

o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych przez .....
na rzecz .....

Niniejsze Zaświadczenie jest potwierdzeniem wykonania przez Pana/Panią ....., ur. ....
w ....., zam. ...., czynności wolontarystycznych wynikających z zawartego w dniu ..... Porozumienia o wykonywanie świadczeń wolontarystycznych nr .....

(Część pierwsza: obligatoryjna – informacja, którą korzystający musi zamieścić w zaświadczeniu)

1. Pan/i ..... będąc Wolontariuszem w okresie od ..... do ..... świadczył/a ochotniczo i bez wynagrodzenia w ....., na rzecz ....., świadczenia wolontarystyczne.

(Część druga: obligatoryjna – informacje (opinia wynikająca z art.44 ust.3 ustawy, które korzystający musi na wniosek wolontariusza zamieścić w zaświadczeniu)

2. W zakres wykonywanych świadczeń wchodziły następujące czynności:

- .....,
- .....,
- .....,
- .....

Powyższe świadczenia zostały wykonane w wymiarze .....

(Część trzecia: fakultatywna na wniosek wolontariusza – przykładowe informacje, które korzystający może na wniosek wolontariusza zamieścić w zaświadczeniu)

3. Pan/i ..... jako Wolontariusz wykonywał/a swoje świadczenia jako uczeń-nazwa szkoły/student-nazwa uczelni /bezrobotny/osoba czynnie zawodowo.

4. Pan/i wykonywała na rzecz korzystającego, wydającego niniejsze zaświadczenie, świadczenia odpowiadające świadczeniu pracy:

- na stałe,
- po raz pierwszy,
- w ramach przeprowadzanej akcji .....,
- inne*

5. Wolontariusz wykazał się w trakcie wykonywania następującymi umiejętnościami i zdolnościami:
- organizacyjne,
  - zarządzające,
  - interpersonalne, komunikacyjne,
  - innowacyjne,
  - inne *

6. Rozszerzona opinia na temat Wolontariusza:

.....

.....

.....

(Część czwarta: informacja fakultatywna – informacja, którą korzystający może zamieścić w zaświadczeniu)

7. Zaświadczenie wydaje się na żądanie Wolontariusza.

.....
Podpis osoby upoważnionej przez Korzystającego

* niepotrzebne skreślić

źródło: http://ngo.krakow.pl/wolontariat/3098,artykul,wzory_dokumentow.html

5.4. Wzory dokumentów – Wypowiedzenie Porozumienia

Wypowiedzenie Porozumienia o Wykonywaniu Świadczeń Wolontarystycznych

....., dnia .....

Pan/Pani

.....

Instytucja

.....

.....

1. Na podstawie pkt 13 Porozumienia wykonywania świadczeń wolontarystycznych zawartego w dniu ..... roku, rozwiązuję Porozumienie z dniem ..... roku.
2. Porozumienie rozwiązuje się z dniem .....
3. Na podstawie art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. 2014 poz. 1118) proszę o wydanie pisemnego zaświadczenia o wykonaniu przeze mnie świadczeń.

.....

podpis Wolontariusza

źródło: http://ngo.krakow.pl/wolontariat/3098,artykul,wzory_dokumentow.html

6. Źródła

- www.wolontariat.org.pl
- www.projektor.org.pl
- www.ngo.krakow.pl
- www.erasmusplus.org.pl
- www.mpips.gov.pl
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1339)